

Կրթություն

Շաբաթաթերթ «Krtutian» (education) weekly «Кртутян» (образование) еженедельник 28.01.2015թ. չորեքշաբթի թիվ 3-4 (664-665)

Շնորհավո՛ր տոնդ, Հա՛յ գինվոր

Բանակ եւ Ոսկեդար

Բանակ երեւոյթը, թվում է, թե որեւէ կապ չունի բանականություն հասկացության հետ: Վերջինս բան արմատից է կազմված, բան+ական=բանական (այսինքն՝ մտածող) եւ սրանից էլ՝ բանականություն (միտք, գիտակցություն): Բայց, արի ու տես, որ հայերենը մի գեղեցիկ լեզվախաղով բանակը դարձնում է բան+ակ, միտք+անիվ, շարժվող միտք: Ահա ինչու մեր բանակը մեր պատմության մեջ հաճախ փոխարինվել է մեր բանականությամբ, մեր մտքով, մեր հանճարով, մեր հոգեւոր արժեքամակարգով: Նաեւ, ինչո՞ւ չէ, մեր բանակն էլ մարտի դաշտում միշտ հաղթել է, որովհետեւ առաջնորդվել է ոչ թե բանակով, այլ՝ ռազմարվեստի ուժով, բանականությամբ:

Իսկ ի՞նչ է **Ոսկեդարը**: Ոսկեդարն այն է, երբ դառնում ես լիարժեք ժամանակակից, երբ ստեղծում ես քո ժամանակների ամենահզոր բանական գեներն ու արժեքները կամ լավագույնս տիրապետում ես այդ գեներին եւ արժեքներին՝ թեկուզեւ այլոց կողմից ստեղծված:

Մենք **ոսկե** պատվանունով որակեցինք մեր 5-րդ դարը: Թեւեւ այն սկսվել էր 4-րդի սկզբից: Գուցե հենց առաջինի՞ց: **Քրիստոնեությունը**, ոչ միայն իբրեւ համաշխարհային կրոն, ոչ միայն որպէս հավատացալի հոգու փրկության ձեւավորված համակարգ, այլեւ որպէս համաշխարհային գաղափարախոսություն, մտածողություն, քաղաքակրթություն ու մշակույթ, մեզ համար պետականորեն ընդունելի եղավ հենց սկզբից. հիշենք **Աբգար** թագավորի նամակը մեր **Տեր Հիսուս Քրիստոսին**՝ դեռ **Աստվածորդու** կենդանության օրոք: Հետո եկավ **301-ը**, ապա **406-ը**. **քրիստոնեությունը** դարձավ պետական կրոն, **Մեսրոպ Մաշտոցը** վերստեղծեց **հայոց այբուբենը**: Ընդհուպ մինչեւ 7-րդ դարավերջ ամբողջացավ մեր **Ոսկեդարը**, դարձավ մեզ համար հզոր **քաղաքակրթական հիմք**՝ մեր ողջ հետագա ընթացքի համար: Եւ չուշացավ **հունձքը**: Այնքան առատ, որ մեզ մեկընդմիշտ դարձրեց **համաշխարհային քաղաքակրթություն ստեղծող եւ կրող բացառիկ դասական ազգերից մեկը**:

Մեր ողջ պատմության ընթացքում, ամենատարբեր դարաշրջաններ բոլորելով, հերթական անգամ պետականություն ստեղծելով կամ վերականգնելով, որպէս կանոն, մեզ եւ աշխարհին պարգեւել ենք մեր նոր **ոսկեդարը, զարթոնքը, վերածնունդը**:

Նոր ժամանակներում՝ 20-րդ դարասկզբին, ընդամենը երկու տարով վերականգնելով մեր անկախությունը՝ դարձյալ հսկայածավալ գիտակրթական նախաձեռնություններ կտակեցինք գալիք սերունդներին:

Մեր վերականգնված հանրապետությունն արդեն 23 տարեկան է: Մեր օրերի Ոսկեդարի մասին կխոսեն տարիներ հետո: Բայց այն նախ պետք է ապրել: 21-րդ դարն անվանում են **տեղեկատվական**: Այսօր որեւէ երկրի զարգացածության աստիճանը բնութագրվում է հենց տեղեկատվական տեխնոլոգիաներին տիրապետելու նրա կարողություններով: Հազարամյակների մեր փորձը եւ մեր տեսակի առանձնահատկությունները մեզ թույլ են տալիս համակարգված արշավով «գրավել» տեղեկատվական համակարգերի ողջ մեթոդաբանությունն ու զինամոցը եւ լավագույնս տիրապետել **ժամանակի բանական ամենահզոր գեներին**: Չի ուշանա նաեւ **նոր ժամանակների հունձքը**: Իսկ մեր **նորագույն Ոսկեդարը** կամբողջանա, երբ մենք կկարողանանք **ցանկացած պահի, երկրագնդի վրա ցանկացած կետից ստանալ ցանկացած տեղեկություն**: Մեր **նորագույն քաղաքակրթությունը** կապահովի մեր **անվտանգությունը, մեր Նոր Հայրենիք – Հզոր Հայրենիքում**, եւ մեր անվտանգությունը կդառնա բավարար պայման՝ ապահովելու մեր **շարունակական քաղաքակրթական առաքելությունը** երկրագնդի վրա:

Սուրբ Սարգիս

Սիրո մե՛ր հովանավորը

Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ եկեղեցին **Սուրբ Սարգիս** զորավարի տոնը այս տարի կնշի **հունվարի 31-ին**: Արդեն ավանդաբար, տարեցտարի ավելի ընդգրկուն ծրագրով, **Արարատյան Հայրապետական թեմը** կրկին հայ երիտասարդներին հրավիրում է մասնակցելու Սիրո մե՛ր հովանավորի տոնին՝ մայրաքաղաքի դիտարժան վայրերում, թանգարաններում, դպրոցներում, զորամասերում եւ այլ կրթանշակութային հաստատություններում:

Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում, մայրաքաղաքում եւ հանրապետության այլ բնակավայրերում Սուրբ Սարգիսն նվիրված տոնախմբություններն անցկացվում են ՀՀ նախագահ **Սերժ Սարգսյանի** բարձր հովանու ներքո:

տե՛ս՝ էջ 7

Տարեդարձի առթիվ

Խաղաղություն եւ պարտադրելու

ՀՀ նախագահ, ՀՀ զինված ուժերի գերագույն գլխավոր հրամանատար **Սերժ Սարգսյանը** ՀՀ պաշտպանության նախարարության վարչական համալիրում մասնակցել է Պաշտպանության նախարարին կից կոլեգիայի եւ Հայկական բանակի կազմավորման 23-րդ տարեդարձին նվիրված հանդիսավոր նիստին:

Մինչ գեկույցներին անցնելը, նիստի մասնակիցները մեկ րոպե լռությամբ հարգել են հայրենիքի սահմաններն արիաբար պաշտպանելու ժամանակ զոհված մերօրյա հերոսների եւ արցախյան ազատամարտի տարիներին իրենց կյանքը զոհաբերած բոլոր զինծառայողների ու ազատամարտիկների հիշատակը:

Կոլեգիայի նիստում, որը նվիրված է եղել 2014թ. ուսումնական տարվա մարտական եւ զորահավաքային պատրաստականության, մարտական հերթապահության, զորքերի ու շտաբների օպերատիվ, մարտական պատրաստության արդյունքներին, զինվորական կարգապահության վիճակին, նախագահ Սերժ Սարգսյանը հանդես է եկել բացման խոսքով:

տե՛ս՝ էջ 3

Եթե հայ ես, ուրեմն՝ զինվոր ես. անկախ նրանից՝ սուր է ձեռքինդ, խաչ, բահ, թե գրիչ

Սուրբ Պատարագ եւ պարգեւաբաշխություն Հայոց Բանակի կազմավորման 23-րդ տարեդարձի առթիվ

Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում, հանդիսապետությամբ **Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ** Ծայրագույն Պատրիարք եւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի եւ **Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Արամ Ա** Մեծի Տանն Կիլիկիո Կաթողիկոսի, Հայոց Բանակի կազմավորման 23-րդ տարեդարձի կապակցությամբ մատուցվեց Սուրբ Պատարագ: Պատարագիչն էր ՀՀ ԶՈՒ հոգեւոր առաջնորդ Գերաշնորհ **Տեր Վրթանէս Եպիսկոպոս Աբրահամյանը:**

Արարողությամբ ներկա էին Հայաստանի Հանրապետության Պաշտպանության նախարար **Սեյրան Օհանյանը**, ՀՀ ԶՈՒ ԳՇ պետ, գեներալ-գնդապետ **Յուրի Խաչատուրովը**, ԼՂՀ Պաշտպանության նախարար, գեներալ-լեյտենանտ **Սովսես Հակոբյանը**, ՀՀ ԶՈՒ բարձրագույն սպայական կազմը, Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միության նախագահ **Պերճ Սեդրակյանը**, Հայ Առաքելական Եկեղեցու բնակավառաջնորդներ, Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի բարերարներ, զորամասերի հոգեւոր սպասավորներ եւ զինվորներ:

Վրթանէս Սրբազանն իր քարոզում հանգամանորեն անդրադարձավ Բանակի օրվա խորհրդին: «...Քրիստոնեությունն ընդունելուց ի վեր, երբ հայոց արքան, զորքն ու ամբողջ ազգը մկրտվեցին Արածանիի ակունքներում, հայ զինվորը մարտի էր գնում մկրտված, մեղքերի թողություն եւ Սուրբ Հաղորդություն ստացած՝ պատրաստ կռվելու մինչեւ վերջ եւ կյանքը զոհաբերելու հավատի, հայրենիքի եւ ազգի սպազայի համար: Աստված ազգերին կամք է շնորհի անում՝ ունենալու բանակ, պետականություն եւ եկեղեցի, եթե ազգերն իրենց գիտակցության մեջ ունենում են սրբության գաղափար: Նման ազգերին առիթ է ընձեռվում կերտելու նվիրական արժեքներ՝ համաձայն Աստվածային կամքի, ինչպես որ եղավ հայոց ժամանակակից բանակի կայացման պարագայում: Նվիրյալ հայրերի ջանքերով, որ մարտնչում էին իբրեւ շարքային զինվոր ու աշխարհագոր, եւ եկեղեցու օրհնությամբ՝ բազում կորուստներով ու անպատմելի հաղթանակներով կայացավ մեր բանակը, որն ամբողջ հայ ազգի համար դարձավ մի տեսակ տապան, որ փրկեց ու պաշտպանեց հայրենիքը պատերազմի արհավիրքներից ու նենգ թշնամուց:

Նորաստեղծ բանակն Աստված վերօրհնեց հաղթանակներով: Բազում նվիրյալների արյամբ շողախվեց վերածնունդի շաղախը, որը միավորեց հայությանը՝ Մայր Հայաստանում ու Արցախում: Նորաստեղծ մեր բանակը կանգնեց այդ հողի եւ վերջինիս արդար մշակի պաշտպանության դիրքերում, բազում մարտեր մղեց եւ ամեն անգամ

մարտի դաշտից դուրս եկավ հաղթանակած՝ եռագույնն ու Տիրոջ խաչը վեր պարգած: Սա վկայություն էր համայն աշխարհին, որ հայ հողի համար պայքարողը հրեշտականման հայ զինվորն է, ով մարտի է բռնվում՝ լի առ Աստված հավատով եւ հայրենիքի հանդեպ տածած որդիական պարտքի խորը զգացումով: Հայրենիք ժառանգած հավատը, ուժն ու կորովը, հայրենիքի հանդեպ ունենցած սերը շարունակում են արգելք լինել նահանջի ճամփին, արգելք՝ պարտության առաջ, պարտադրելով չլսված հաղթանակներ, որոնք պետք է իրենց արժանի տեղն ունենան ռազմարվեստի պատմության դասագրքերում: Դրանք պետք է ավելացնեն այն հերոսապատումները, որոնցով հայ մանուկը սնվում է դեռեւս մայրական գրկում ու մեծանում:

Այդ, Հայկի ամրոցի, Արամի տան, քաջարի արմենների ու նրանց ներկայիս հետնորդների մասին ազգերը հիացումով են խոսում: Երբեմն կանոնավոր բանակով, երբեմն աշխարհագորով, երբեմն փոքրիկ ջոկատներով կամ էլ ֆիդայական շարժումներով կարողացել ենք պաշտպանել մեր հայրենի հողը, Մայր եկեղեցին, մեր լեզուն ու պատիվը: Բոլոր այն զինվորները, ում երկրային կյանքն ավարտվել է հենց մարտի դաշտում, պահապան հրեշտակների ուղեկցությամբ միացել են երկնային զորքերին, որպես հաղթանակած եկեղեցի, իրենց մարտը շարունակելու աներեւույթ մարտադաշտում ու չարի դեմ պայքարը հասցնելու տեսլական ավարտին ու փառքին», - մասնավորապես նշեց ՀՀ ԶՈՒ հոգեւոր առաջնորդը: Իր խոսքում Սրբազանն անդրադարձավ նաեւ հայ ազգի նվիրյալ մարտիկների մարտիրոսությանը՝ առ Աստված աղոթք հայցելով, որ մարտի դաշտում եւ անկայուն խաղաղության ընթացքում թշնամու դավադիր գնդակից ընկած հայ զինվորների շիրիմներին երկնային խաղաղությունն իջնի, եւ Բարձրալի ամենափրկիչ Աջը միշտ սատար լինի Հայոց Բանակին ու հայ զինվորին՝ անառիկ պահելու Հայոց աշխարհի սահմանները:

Սուրբ Պատարագի ընթացքում հանդիսապետությամբ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի եւ Մեծի Տանն Կիլիկիո Կաթողիկոսի կատարվեց Հանրապետական մաղթանակ, որի ժամանակ ներկաներն աղոթք բարձրացրեցին Հայրենիքի եւ Հայոց Բանակի անասանության համար:

Պատարագի Սրբազան արարողության ավարտին կատարվեց նաեւ հոգեհանգստյան կարգ՝ Հայրենիքի պաշտպանության համար նահատակված բոլոր քաջարի զինվորների համար: Այնուհետեւ Գեւորգյան հոգեւոր ճե-

մարանի հանդիսությունների դահլիճում տեղի ունեցավ նաեւ պաշտոնական ընդունելություն, որի ընթացքում Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսն իր գնահատանքի եւ օրհնության խոսքը բերեց ներկաներին՝ հրավիրելով ամենքին աղոթք բարձրացնել առ Աստված զինծառայողների համար, ովքեր երբեմն իրենց կյանքի գնով անառիկ են պահում մեր հայրենիքի սահմանները: Վեհափառ Հայրապետը ՀՀ զինված ուժերի սպասավորներին մաղթեց հաջողություններ իրենց դժվարին ծառայության մեջ եւ, որ Տերը հաղթական պահի հայ զինվորի բազուկը՝ ի փառս մեր ժողովրդի: Ներկաներին իր օրհնության խոսքը հղեց նաեւ Արամ Ա Մեծի Տանն Կիլիկիո Կաթողիկոսը, ով մասնավորապես ընդգծեց, որ բանակը մեր լուսեղեն ապագայի երաշխիքն է, դարեդար Հայոց եկեղեցին եւ Հայոց Բանակը գործել են միահամուռ՝ ուս-ուսի տված, եւ հենց դրանում էլ կայանում է մեր ազգի հզորությունը:

Իր խոսքում ՀՀ Պաշտպանության նախարար Սեյրան Օհանյանը շնորհակալություն հայտնեց Հայոց եկեղեցուն եւ նրա սպասավորներին՝ մշտապես բանակի կողքին լինելու համար: Նախարարը նշեց, որ շարքային զինվորից մինչեւ հրամանատար հայրենիքի սահմանները պաշտպանելիս գործում են անձնվիրաբար:

Այնուհետեւ, ի գնահատություն Հայրենիքին ու հավատավոր ժողովրդին մատուցած ծառայությունների, Հայրապետական Սրբատառ կոնդակի ընթերցումից հետո Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը Հայ եկեղեցու «Սուրբ Ներսես Շնորհալի» պատվո բարձր շքանշանով պարգևատրեց գեներալ-մայորներ **Կանոն Քոչումցին, Անդրանիկ Մակարյանին, Իշխան Մաթեոսյանին, Արմեն Ղահրամանյանին**, գնդապետ **Գեորգ Մելքոնյանին**:

ՀՀ Պաշտպանության նախարար Սեյրան Օհանյանի հրամանով զինծառայողների հոգեւոր դաստիարակության գործում ներդրած զգալի ավանդի համար, ինչպես նաեւ ՀՀ ԶՈՒ կազմավորման 23-րդ տարեդարձի կապակցությամբ, Տավուշի թեմի առաջնորդ **Տեր Եզնիկ արքեպիսկոպոս Պետրոսյանը**, Կոտայքի թեմի առաջնորդ **Տեր Առաքել արքեպիսկոպոս Քարամյանը**, Ռուսաստանի եւ Նոր Նախիջեւանի հայոց թեմի առաջնորդ **Տեր Եզրաս արքեպիսկոպոս Ներսիսյանը**, Շիրակի թեմի առաջնորդ **Տեր Միքայիլ Եպիսկոպոս Աջապահյանը** եւ Գեղարքունյաց թեմի առաջնորդ **Տեր Մարկոս Եպիսկոպոս Հովհաննիսյանը** պարգևատրվեցին «Անդրանիկ Օգանյան» մեդալով:

Տնտեսագիտական համալսարան

Վարչապետը գոհ էր նախորդ տարվա արդյունքներից

ՀՀ վարչապետ, Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանի (ՀՊՏՀ) խորհրդի նախագահ Հովհիկ Աբրահամյանի զխափությունը տեղի է ունեցել բուհի խորհրդի նիստը:

Տնտեսագիտական համալսարանի ղեկավար Կորյուն Աթոյանը հանդես է եկել բուհի 2014 թվականի ուսումնագիտական ու ֆինանսատնտեսական գործունեության արդյունքների եւ 2014 թվականի բյուջեի նախագծի հիմնական ցուցանիշների մասին զեկույցով: Ռեկտորն անդրադարձել է ուսումնական գործընթացի կազմակերպմանն ու կատարելագործմանն ուղղված աշխատանքներին, ուսանողների առաջադիմությանը, գիտական գործունեությանը, փորձառության կազմակերպմանը, հասարակայնության հետ կապերին, բուհի միջազգայնացմանն ու տնտեսական գործունեությանը: Կորյուն Աթոյանի խոսքով՝ բուհի հիմնական խնդիրը եղել է շարունակում է մնալ աշխատաշուկայում մրցունակ ու բարձր որակավորում ունեցող մասնագետների պատրաստումը: Համալսարանում իրականացվող բարեփոխումներն ուղղված են կրթության արդյունավետության բարձրացմանը, միջազգային կապերի զարգացմանն ու ընդլայնմանը, արտերկրի համալսարանների հետ համագործակցության խորացմանը: Ձեկույցի ընթացքում ղեկավարը ներկայացրել է նաև համալսարանի 2015 թվականի համար նախատեսվող բյուջեի

նախագծի ցուցանիշները:

Նիստի արդյունքներով խորհուրդը քննարկել է հավանություն է տվել ՀՊՏՀ-ի 2014 թվականի ուսումնառական, գիտահետազոտական ու ֆինանսատնտեսական գործունեությանը, համալսարանի 2014 թ. բյուջեի կատարման արդյունքները գնահատել բավարար է հաստատել համալսարանի 2015 թ. բյուջեն:

Ամփոփելով խորհրդի նիստի արդյունքները՝ Հովհիկ Աբրահամյանը գոհունակությամբ նշել է, որ համալսարանի ղեկավարությունն ու աշխատակազմը ջանքեր չեն խնայել՝ 2014 թ. համալսարանի առջև դրված խնդիրները լուծելու, մերօրյա մարտահրավերներին դիմագրավելու եւ զարգա-

ցում ապահովելու հարցում:

«Համալսարանի ղեկավար, պրոֆեսոր Կորյուն Աթոյանի 2014 թ. համապարփակ զեկույցը հերթական անգամ փաստում է, որ «Մենք փոխվում ենք» կարգախոսով մեկնարկած բարեփոխումների գործընթացը հաստատուն կերպով առաջ է ընթանում: Անցած տարի համալսարանը գործունեության գրեթե բոլոր ոլորտներում արձանագրել է հաջողություններ. բուհի սոցիալական քաղաքականությունն ունի հասցեագրված ուղղվածություն, արդեն երկրորդ տարին է՝ իրականացվում է աշխատակիցների բժշկական ապահովագրություն, սոցիալապես անապահով առաջադեմ ուսանողներն արժանանում են կրթաթոշա-

կի, 10 տոկոսով բարձրացել է աշխատակիցների աշխատավարձը»,- նշել է վարչապետը:

Կառավարության ղեկավարի խոսքով՝ համալսարանի միջազգայնացման ճանապարհին կարևոր իրադարձություն էր Բրիտանական բիզնես դպրոցի բացումը: Համալսարանը հաջողությամբ շարունակում է Տեմպուսի ծրագրերը: Հովհիկ Աբրահամյանի համոզմամբ՝ այս ամենն իր զգալի նպաստը կբերի համալսարանի մրցունակության բարձրացմանը միջազգային ասպարեզում: Վարչապետը նշել է, որ նոր որակ է ստացել նաև համալսարանի գիտահետազոտական կյանքը: «Ամբերդ» հետազոտական կենտրոնը նախածնել է նոր հե-

տազոտությունների շարք, որոնց թեմաները, իմ հանձնարարությանը, առաջարկել են բոլոր ճյուղային նախարարությունները: Վստահ եմ՝ այս նախածնությունն էլ ավելի կբարձրացնի հետազոտությունների որակը եւ կենտրոնի հեղինակությունը»,- ասել է Հովհիկ Աբրահամյանը: Վարչապետը կարելու է, որ կրթության հիմնանորոգման, միջավայրի արդիականացման խնդիրները շարունակում են առաջնահերթ մնալ: Հիմնանորոգվել է նոր տեսքի են բերվել համալսարանի 3 մասնաշենքերի նախարահները, շուրջ 7 տասնյակ լսարաններ: Կառավարության ղեկավարի խոսքով՝ այս բոլոր քայլերը միտված են բուհի զարգացմանն ու մրցունակության բարձրացմանը:

Վարչապետն ընդգծել է, որ ՀՀ կառավարությունը մշտապես ուշադրության կենտրոնում է պահում կրթական համակարգի շարունակական կատարելագործման եւ արդիականացման հիմնախնդիրները: Այս համատեքստում Հովհիկ Աբրահամյանը գոհունակությամբ նշել է, որ որակյալ տնտեսագետներ պատրաստող հայաստանյան ամենամեծ բուհն իր գործունեությամբ հաշվետու տարվա ընթացքում նոր հաջողություններ է արձանագրել:

Ամփոփելով խոսքը՝ վարչապետը բուհի ղեկավարությանը եւ պրոֆեսորադասախոսական կազմին հորդորել է անել ամեն ինչ՝ նոր ձեռքբերումներ եւ հաջողություններ արձանագրելու համար:

Հայրենիք - Սփյուռք

Նոր ձեռագրեր եւ հնատիպ գրքեր հանձնվեցին Մատենադարանին

Երեւանի Մեսրոպ Մաշտոցի անվան Մատենադարանի փոքր սրահում տեղի ունեցավ հալեպահայ Սոսե Պարոնյանի՝ ՀՀ սփյուռքի նախարարությանը նվիրաբերած ձեռագրերի եւ հնատիպ գրքերի՝ Հայաստանի զխափոր ձեռագրապահոցին փոխանցելու հանդիսավոր արարողությունը:

Ողջույնի խոսքով հանդես եկան ՀՀ սփյուռքի նախարար Հրանուշ Հակոբյանը եւ Մատենադարանի տնօրեն Հրաչյա Թամրազյանը:

Ողջունելով ներկաներին՝ Սփյուռքի նախարարը մասնավորապես նշեց. «Խորհրդանշական է, որ այսօր պատվաբեր առաքելությամբ գտնվում ենք Մատենադարանում՝ հայկական ձեռագրերի հարուստ մշակույթի այս ինքնատիպ պահոցում: Ազգի նվիրյալ զավակ հալեպահայ Սոսե Պարոնյանի մեծ հայրն ու մայրը՝ Մովսես եւ Ջարթիկ Ասլանյան-Պարոնյանները, Հայոց ցեղասպանության արյունալի օրերին, մահն աչքերի առաջ ունենալով, փրկել ու հարբերդից Հալեպ են տեղափոխել մեծ արժեք ներկայացնող այս գրքերը՝ աղոթագրքեր, բառարաններ, ավետարաններ, 18-րդ դարի

մեկ ձեռագիր: Սոսեի ծնողները՝ Անդրանիկ եւ Մարգրիտ Ղանդիլյան-Պարոնյանները, ամենայն հոգածությամբ պահել ու պահպանել են դրանք՝ իրենց նվիրական առաքելության իրավահաջորդը դարձնելով Սոսեին: Սոսե Պարոնյանը Սիրիայի համար այս տազնապալի օրերին որոշում է կայացրել՝ Պարոնյանների ընտանեկան ժառանգությունից 1 ձեռագիր եւ 14 հնատիպ գիրք «Սիրիահայրության շտապ օգնության մարմ-

նի» եւ Հալեպում Հայաստանի Հանրապետության զխափոր հյուպատոսության աջակցությամբ նվիրել Հայրենի պետությանը՝ ի դեմս ՀՀ սփյուռքի նախարարության: Այդ անգնահատելի նվերը պատասխանատվության մեծ զգացումով հանձնում ենք մաշտոցյան Մատենադարանին՝ ի պահ»:

Մատենադարանի տնօրեն Հրաչյա Թամրազյանը շնորհակալություն հայտնեց նվիրատվության համար: Նա նշեց, որ

վերապրած կարելի է համարել Մատենադարանի ողջ հավաքածուն, որը նվիրատվությունների շնորհիվ վերջին տարվա ընթացքում համալրվել է 500-ից ավելի ձեռագրերով: «Պետք է կրկնապատկենք մեր ջանքերը՝ ձեռագրերը տուն դարձնելու համար: Մեր խորին երախտագիտությունը նվիրատուին՝ Սոսե Պարոնյանին, սփյուռքի նախարար Հրանուշ Հակոբյանին՝ մեր զարգացման ծրագրերին մշտապես սատարելու հա-

մար»,- ասաց նա:

Արարողության ընթացքում ցուցադրվեցին գրքերի նվիրատու Սոսե Պարոնյանի եւ Բերիոթեմի մամլո խոսնակ, Սիրիայի Հայ Ավետարանական համայնքների ընդհանուր խոսնակ Ժիրայր Բեխյանի տեսաուղերձները:

Հրաչյա Թամրազյանը Սոսե Պարոնյանին պարգևատրեց Մատենադարանի «Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոց» հուշամեդալով:

Աշխարհի հետ

Մրցույթի ամփոփում

Հանդիպումներ՝ Լոնդոնում

Լոնդոնում կազմակերպված՝ կրթության նախարարների համաշխարհային համաժողովի շրջանակում...

Համաշխարհային բանկի կրթության ոլորտի գլխավոր տնօրեն Կլաուդիա Քոսթինը...

Ստացան Հնդկաստան մեկնելու ուղեգրեր

Հայաստանում, Հնդկաստանի դեսպանատան հրավերով, Հնդկաստանի ազգային տոնի՝ Հանրապետության օրվա առիթով...

Արմեն Աշոտյանը իր խոսքում շնորհավորել է Հնդկաստանի դեսպանին...

կկանգնեն հազարավոր հնդիկ աշակերտներ՝ նվիրելով իրենց սերը հայ ժողովրդին»,- իր խոսքում նշել է Արմեն Աշոտյանը:

Իր հերթին Հայաստանում Հնդկաստանի արտակարգ և լիազոր դեսպան Սուրեշ Բաբուն, շնորհակալություն հայտնելով...

Այնուհետև հայտարարվել են հաղթողների անունները, որոնց մրցանակները հանձնել է ՀՀ ԿԳ նախարար Ա. Աշոտյանը:

«Հնդկաստանն իմ պատկերացումներում» նկարների և շարադրության մրցույթի առաջին փուլին մասնակցել է 1500 աշակերտ, որոնցից 120-ը անցել են երկրորդ փուլ:

Ա. ԱՍԻԻԲԵԿՅԱՆ

Մասնագիտական կրթություն

ՄԿՈՒ ոլորտի տնօրենները նույնպես հավաստագրման քննություններ կհանձնեն

Հանրակրթական և ավագ դպրոցների տնօրեններից հետո հավաստագրման քննություններ հանձնելու հերթը միջին մասնագիտական հաստատությունների՝ բուլեջների և նախնական արհեստագործական ուսումնարանների տնօրեններինն է:

Ինչպես հանրակրթական հաստատությունների դեպքում, այստեղ էս մրցույթն անցկացնելու է Կառավարման խորհուրդը:

ցույթի նախապատրաստական աշխատանքները կազմակերպելու է լիազոր մարմնի, այս դեպքում՝ ՀՀ ԿԳ-ի անձնակազմի կառավարման ստորաբաժանումը, որը մրցույթ անցկացնելու մասին հայտարարությունը հրապարակելու է առնվազն երեք հազար տպաքանակ ունեցող մամուլի և զանգվածային լրատվության այլ միջոցներով, հնգօրյա պարբերական ուղիով և հեռախոսային գծով:

Ինչպես մեզ հետ զրույցում տեղեկացրեց ՀՀ ԿԳՆ Նախնական և միջին մասնագիտական կրթության վարչության պետ Ռոբերտ Աբրահամյանը, ՄԿՈՒ հաստատությունների այն տնօրենները, ովքեր այս պահին աշխատում են անժամկետ պայմանագրերով, անպայման կհանձնեն հավաստագրման քննություններ, ինչպես նաև հաջորդ քայլով Կառավարման խորհուրդների կողմից կհատարվի մրցույթ՝ տնօրենների թափուր տեղերի համար:

տագրման քննություններ, ինչպես նաև հաջորդ քայլով Կառավարման խորհուրդների կողմից կհատարվի մրցույթ՝ տնօրենների թափուր տեղերի համար: Իսկ բուլեջների ու ուսումնարանների այն տնօրենները, ովքեր արդեն իսկ ընտրվել են մրցութային կարգով և աշխատում են որոշակի՝ տվյալ պարագայում 5 տարի ժամկետով կնքված աշխատանքային պայմանագրերով, կշարունակեն աշխատել՝ մինչև պայմանագրային ժամկետի ավարտը:

Ինչ վերաբերում է հավաստագրման գործընթացի կազմակերպմանը՝ նախ Նախարարության կողմից կհայտարարվի վերապատրաստող կազմակերպությունների ընտրության մրցույթ: Այդ նպատակով ՀՀ ԿԳ-ն արդեն մշակել է թեստավորման փուլի և վերապատրաստման ծրագրերի հարցաշարերը (Հարցաշարը կտպագրվի «Կրթություն» շաբաթա-

թերթի առաջիկա համարներում, ինչպես նաև կգտնվի ՀՀ ԿԳՆ պաշտոնական կայքում), որոնց հիման վրա վերապատրաստող կազմակերպության հավակնորդները պետք է կազմեն իրենց վերապատրաստման ծրագրերը: Վերապատրաստող կազմակերպությունները ընտրվում են ՀՀ ԿԳՆ կողմից՝ մրցութային կարգով: ՀՀ ԿԳ նախարար Ա. Աշոտյանի հրամանով արդեն հաստատվել են «Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) եվ միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատության ղեկավարման իրավունք (հավաստագիր) ստանալու նպատակով դիմած անձին

վերապատրաստող կազմակերպության ընտրության (երաշխավորման) և դիմած անձի վերապատրաստման կարգը», ինչպես նաև «Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) եվ միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատության ղեկավարման իրավունքի հավաստագրման քննության կազմակերպման և հավաստագրման հանձնաժողովի կազմավորման և գործունեության կարգը»:

ՀՀ ԿԳՆ միջին մասնագիտական կրթության վարչության պետի տեղեկացմամբ՝ հավաստագիր ստանալու համար հավակնորդը երկու փուլով՝ գրավոր (թեստային) և բանավոր քննություն է հանձնելու: Քննական հարցերի 70 տոկոսը վերաբերելու է կրթության ոլորտի օրենսդրության և իրավական ակտերի իմացությանը, 10 տոկոսը՝ Աշխատանքային օրենսգրքին, 10 տոկոսը՝ ՀՀ սահմանադրությանը, 10 տոկոսը՝ հաշվապահությանը և գնումների գործընթացին:

Կարինե ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

Հայտարարություն

Գնահատման եւ թեստավորման կենտրոնը սույն թվականի **փետրվարի 1-ից** սկսում է Հայաստանի Հանրապետությունում միջնակարգ հանրակրթական ծրագիր իրականացնող հաստատությունների (անկախ կազմակերպարական ձեւից) 2014-2015 ուստարվա շրջանավարտների «*Հայոց լեզու եւ հայ գրականություն*», «*Մաթեմատիկա*», «*Հայոց պատմություն*», «*Համաշխարհային պատմություն*», «*Քիմիա*», «*Ֆիզիկա*», «*Օտար լեզու*» (անգլերեն, ֆրանսերեն, գերմաներեն, ռուսաց լեզու, իսպաներեն, պարսկերեն, իտալերեն), «*Աշխարհագրություն*», «*Կենսաբանություն*», «*Ստեղծագործական աշխատանք*» (շարադրություն) առարկաներից պետական ավարտական, միասնական եւ կենտրոնացված (բանավոր) քննությունների (2015 թվականի բուհերի ընդունելության) կազմակերպման գործընթացը:

Միասնական եւ կենտրոնացված քննություններին մասնակցելու համար շրջանավարտը (դիմորդը) պետք է լրացնի դիմում-հայտ:

2014-2015 ուստարվա շրջանավարտները դիմում-հայտը լրացնում են իրենց ուսումնական հաստատությունում, նախորդ տարիների շրջանավարտները՝ իրենց բնակության վայրի՝ այդ նպատակով առանձնացված ուսումնական հաստատությունում, որի մասին տեղեկություն ստանալու համար անհրաժեշտ է դիմել փաստացի բնակության վայրի մարզային (Երեւանի քաղաքապետարանի) կրթության վարչություն:

Միասնական եւ կենտրոնացված քննություններին մասնակցելու համար անհրաժեշտ է՝

- 3x4 չափի լուսանկար՝ էլեկտրոնային տարբերակը,
- անձնագրի կամ ծննդյան վկայականի պատճենը,
- «**ՎՏԲ Հայաստան բանկ**»-ում Գնահատման եւ թեստավորման կենտրոնի **160481037341** հաշվի համարին յուրաքանչյուր քննությանը մասնակցելու համար փոխանցել **1500** (հազար հինգ հարյուր) դրամ եւ վճարի անդորրագիրը կցել դիմում-հայտին:

Միասնական եւ կենտրոնացված քննությունների վճարից ազատվում են հետևյալ դիմորդները՝

- պարտադիր ժամկետային ծառայությունից զորացրված անձինք,
- 1-ին եւ 2-րդ խմբերի եւ մինչեւ 18 տարեկան մանկուց հաշմանդամները,
- ՀՀ պաշտպանության ժամանակ զոհված զինծառայողների երեխաները,
- առանց ծնողական խնամքի մնացած մինչեւ 23 տարեկան անձինք:

Վերոգրյալ խմբերին պատկանող անձինք դիմում-հայտին համապատասխանաբար կցում են զինվորական գրքույկի պատճենը, հաշմանդամության տեղեկանքի պատճենը, ՀՀ պաշտպանության նախարարության, ՀՀ կառավարությանն առընթեր ոստիկանության եւ ՀՀ կառավարությանն առընթեր ազգային անվտանգության ծառայության կողմից տրված տեղեկանքների պատճենները, ինչպես նաեւ առանց ծնողական խնամքի մնացած լինելու վերաբերյալ համապատասխան փաստաթղթերի պատճենները:

Դիմում-հայտերի ընդունման վերջին ժամկետը 2015 թվականի մարտի 15-ն է:

Ցանկ

Նախորդ տարիների շրջանավարտների դիմում-հայտերն ընդունող ուսումնական հաստատությունների

Նախորդ տարիների այն շրջանավարտները, որոնք բուհ ընդունվելու համար «*Հայոց լեզու եւ հայ գրականություն*», «*Մաթեմատիկա*», «*Հայոց պատմություն*», «*Ռուսաց լեզու*», «*Համաշխարհային պատմություն*», «*Քիմիա*», «*Ֆիզիկա*», «*Օտար լեզու*» (անգլերեն, ֆրանսերեն, գերմաներեն, իսպաներեն, պարսկերեն, իտալերեն), «*Աշխարհագրություն*», «*Կենսաբանություն*», «*Ստեղծագործական աշխատանք*» (շարադրություն) առարկաներից հանձնելու են միասնական եւ (կամ) կենտրոնացված քննություններ, դիմում-հայտը լրացնում են իրենց բնակության վայրի՝ այդ նպատակով առանձնացված հետևյալ ուսումնական հաստատություններում.

Երեւան	Թիվ 65 ավագ դպրոց (Շենգավիթ)
	Թիվ 43 ավագ դպրոց (Երեբունի, Նուբարաշեն)
	Թիվ 114 ավագ դպրոց (Կենտրոն, Նորք-Մարաշ)
	Թիվ 54 ավագ դպրոց (Արաբկիր)
	Թիվ 190 ավագ դպրոց (Մալաթիա-Սեբաստիա)
	Թիվ 62 ավագ դպրոց (Նոր Նորք)
	Թիվ 127 ավագ դպրոց (Քանաքեռ-Զեյթուն)
	Թիվ 118 ավագ դպրոց (Աջափնյակ, Դավթաշեն)
	Թիվ 170 ավագ դպրոց (Ավան, Առինջ)
Կոտայքի մարզ	Հրազդանի թիվ 13 ավագ դպրոց
	Աբովյանի թիվ 6 ավագ դպրոց
	Եղվարդի ավագ դպրոց
	Նոր Հաճնի ավագ դպրոց
	Բյուրեղավանի ավագ դպրոց
	Չարենցավանի ավագ դպրոց
Գեղարքունիքի մարզ	Գավառի ավագ դպրոց
	Սեւանի ավագ դպրոց
	Մարտունու ավագ դպրոց
	Վարդենիսի ավագ դպրոց
	Ճամբարակի ավագ դպրոց
Արագածոտնի մարզ	Աշտարակի ավագ դպրոց
	Թալինի ավագ դպրոց
	Ապարանի ավագ դպրոց
	Ծաղկահովիտի միջնակարգ դպրոց

Վայոց ձորի մարզ	Եղեգնաձորի ավագ դպրոց
	Ջերմուկի ավագ դպրոց
	Վայքի ավագ դպրոց
Արարատի մարզ	Արտաշատի ավագ դպրոց
	Արարատի ավագ դպրոց
	Մասիսի ավագ դպրոց
Սյունիքի մարզ	Կապանի թիվ 9 ավագ դպրոց
	Մեղրու թիվ 1 միջնակարգ դպրոց
	Գորիսի թիվ 4 ավագ դպրոց
	Սիսիանի ավագ դպրոց
Լոռու մարզ	Վանաձորի թիվ 5 ավագ դպրոց
	Ալավերդու թիվ 2 հիմնական դպրոց
	Սպիտակի ավագ դպրոց
	Ստեփանավանի ավագ դպրոց
	Տաշիրի ավագ դպրոց
Շիրակի մարզ	Գյումրու թիվ 3 ավագ դպրոց (Գյումրի, Ախուրյան)
	Արթիկի թիվ 3 ավագ դպրոց
	Մարալիկի թիվ 1 միջնակարգ դպրոց
	Աշոցքի միջնակարգ դպրոց
Արմավիրի մարզ	Արմավիրի թիվ 4 ավագ դպրոց
	Վաղարշապատի թիվ 2 ավագ դպրոց
	Մյասնիկյան գյուղի միջնակարգ դպրոց
Տավուշի մարզ	Իջեւանի ավագ դպրոց
	Դիլիջանի ավագ դպրոց
	Նոյեմբերյանի ավագ դպրոց
	Բերդի ավագ դպրոց

«Գնահատման եւ թեստավորման կենտրոն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպություն

«Եռաբլուր» պանթեոն

**«Եթե ոչ հատն ցորենոյ անկե-
ալ յերկիր մեռանիցի, ինքն միայն
կայ, ապա եթե մեռանիցի, բազում
արդիւնս առնէ»:**

**Աւետարան ըստ Յովհաննու,
գլուխ ԺԲ, 24-25**

Դարերի խորքից եկող անքննելի ճշմարտություն է՝ հայենիքը սրբություն է, հայրենիքի պաշտպանությունն ու ազատագրումը՝ սուրբ գործ: Ցավոք, այս սուրբ գործը զոհեր է պահանջում, որոնց հիշատակը վառ պահելու եւ մյուս հանգուցյալներից առանձնացնելու համար ժողովուրդները առանձին հանգստարաններ են ստեղծել: Մեզ՝ հայերիս համար այդպիսի նվիրական վայր է «Եռաբլուր» պանթեոնը:

Արցախյան ազատամարտի մասնակից, պատմական գիտությունների թեկնածու, Հայրենակցական միությունների Միաբանության գործադիր տնօրեն Անդրանիկ Արշակյանը, ով Արցախյան ազատամարտին նվիրված գրքերի, տասնյակ գիտական հոդվածների, արցախյան հիմնահարցին առնչվող բազմաթիվ հրապարակումների հեղինակ է, վկայում է, որ հայ-ադրբեջանական բախումների մեր առաջին զոհերը՝ մոտ մեկ տասնյակ, հողին հանձնվեցին Նորքի առաջին զանգվածում գտնվող պուրակում: **Մովսես Գորգիսյանի, Սամվել Գեւորգյանի, Էդուարդ Մարկոսյանի, Մուշեղ Մխոյանի, Երվանդ Սաղումյանի** աճյուններն ամփոփվեցին մեր ժողովրդի համար սրբատեղի դարձած մեկ այլ վայրում՝ Ծիծեռնակաբերդում: Բազմաթիվ զոհվածներ թողվեցին ընտանեկան գերեզմանատներում. առաջացավ հայրենիքի համար նահատակվածների գերեզմանները մեկտեղելու խնդիրը: Վայրի ընտրության հարցի շուրջ տարբեր կարծիքներ կային:

Առաջին մեծ խումբը, որ իր վերջին հանգիստը գտավ Եռաբլուրում, 1990 թ. մայիսի 27-ին Երևանի կայարաններում հրապարակում խորհրդային զորքերի հետ բախման ժամանակ զոհված շուրջ երկու տասնյակ տղաներն էին: Այսպես ստեղծվեց հայոց նորագույն հաղթանակը կերտած քաջերի եղբայրական պանթեոնը. անցյալ դարի 90-ականների առաջին կեսից մեր բառապաշարում ավելացավ նոր բառ-տեղանուն՝ «Եռաբլուր» պանթեոն: Պանթեոնի տնօրեն, արցախյան ազատագրական պատերազմի մասնակից զնդապետ Սուրեն Խաչատրյանի դիպուկ բնորոշմամբ. «Հայոց մեծ եղեռնի հուշահամալիրի՝ Ծիծեռնակաբերդի հարեւանությանը երեք բլուրների լանջերին հու-

ղարկավորվեցին առաջին նվիրյալները, եւ տեղանքը սրբացավ, կոչվեց Ազատամարտի հերոս նահատակների Եռաբլուր-Պանթեոն»:

Եռաբլուրը ՀՀ պաշտպանության նախարարության ենթակայության հուշահամալիր է՝ պանթեոն, որտեղ ամփոփված են Արցախյան պատերազմում եւ զինադադարից հետո զոհված կամ մահացած ազատամարտիկների եւ զինծառայողների աճյունները: Գերեզմանատան կարգավիճակը հաստատվել է 1992թ. մայիսի 26-ի ՀՀ կառավարության որոշմամբ:

Ուխտատեղի դարձած հուշահամալիրը գտնվում է հայոց 12-րդ մայրաքաղաք Երևանի արևմտյան մասում՝ թուրքական գերության մեջ մնացած Մալաթիա եւ Սեբաստիա քաղաքների անունները կրող համայնքում՝ Երևան-Վաղարշապատ ավտոմայրուղուց աջ՝ Եռաբլուր բարձունքում (բարձրությունը՝ 951 մ). տարածքը՝ 19, 22 հեկտար:

Ներկայումս Եռաբլուրում ամփոփված են իրենց կյանքը մեր հայրենիքի նվիրաբերած շուրջ 750, այդ թվում՝ այլազգի (եզդի, ռուս, ուկրաինացի եւ այլն) ազատամարտիկների աճյունները:

Եռաբլուրում իրենց վերջին հանգիստն են գտել զորավար **Անդրանիկ Օսանյանը, Սոսե մայրիկը, Մոնթե Մելքոնյանը** (Հայաստանի ազգային հերոս), **Վազգեն Սարգսյանը** (Հայաստանի ազգային հերոս):

Պանթեոնում հավերժական քնով քնած են մեր նշանավոր ազատամարտիկներից **Ջիվան Աբրահամյանը** (Հայաստանի ազգային հերոս), **Վարդան Ստեփանյանը** (Դուշման), **Շահեն Մեղրյանը, Վահան Զատիկյանը, Ամբաստ Լյվազյանը** եւ ուրիշներ. բոլորին թվել հնարավոր չէ, բոլորն էլ հավերժի ճամփորդ են:

Գերեզմանատան տեղանքը անհարթ է: Ա. Արշակյանի խոսքով՝ տեղանքը այդպես է թողնվել մտածված՝ տղաների՝ լեռներում զոհվելու խորհուրդն արտահայտելու համար: Նշենք մի կարևոր հանգամանք՝ ի սկզբանե որոշվեց զոհվածների կուսակցական պատկանելությունը չնշել: Որոշվեց նաեւ շիրմաքարերի տեսակը, տեսքն ու ձևը. բոլոր շիրմաքարերը պետք է լինեն բազալտե:

Գերեզմանատան կարգավիճակը հաստատելուց հետո դրվեց պանթեոնին ճարտարապետական լուծումներ տալու խնդիրը. հատակագծի եւ ճարտարապետական լուծումների հեղինակները Ալլան Մխիթարյանն ու իր արվեստանոցի ճարտարապետներն են:

Հայոց հերոսների հանգստարան

տանող ճանապարհը սկսվում է հաղթական կամարով՝ կառուցված 1997թ.՝ ճարտարապետ Ալլան Մխիթարյանի նախագծով: Հաղթականարի մասն են կազմում հավերժության խորհրդանիշը, բերքի տակ կքած նռենու ծյուղերը, երեք մեծ խաչերն ու երեք աղբյուրները, որոնք խորհրդանշում են մեր ժողովրդի ստեղծագործ ոգին, կենսունակությունն ու հավատը: Հուշարձանի սպիտակ գույնը խորհրդանշում է մեր զոհված մարտիկների երիտասարդությունն ու նրանց գործի հավերժությունը: Հաղթականարին փորագրված դափնու տերեւները նրանց փառքի ու անմահության խորհուրդն ունեն:

Հուշահամալիրի ճարտարապետական հորինվածքի մեջ են մտնում մուտքի սյուները: Դրանք կառուցվել են 1995թ. ճարտարապետը դարձյալ Ալլան Մխիթարյանն է: Մուտքի աջ կողմի սյան վրա 5-րդ դարի պատմիչ **Եղիշեի** խոսքերն են. «Մահ իմացյալ անմահություն է», իսկ ձախ կողմի սյան վրա՝ մեկ այլ մեծ հայի՝ **Գարեգին Նժդեհի** խոսքերը. «Ննջեք ուրեմն սուրբ շիրիմների տակ, քանզի արթուն եք մեր ոգիներում»:

Մուտքի աջ մասում թանգարանի շենքն է, որի շինարարությունը դեռևս ավարտին չի հասել:

Եռաբլուրի մեծ մասը վայրը չէր կարող լինել առանց հոգեւոր ներկայության. հերոսների ննջավայրում՝ մուտքի սյուների հարեւանությամբ, հայոց կապույտ երկինք է խոյանում Սուրբ Վարդանանց եկեղեցին: Եկեղեցու հիմնարկվեց կատարվել է 1994թ., օծումը՝ 1999թ. սեպտեմբերին: Կառուցվել է ամերիկահայ բարերար ամուսիններ Հրաչ եւ Վիկտորյա Ոսկանյանների կողմից: Ըստ որոշ մեկնաբանությունների՝ եկեղեցին ունի չկրակված փամփուշտի կամ դեպի երկինք ուղղված հրթիռի տեսք, որն իր հետ տիեզերք է տանում Եռաբլուր պանթեոնում մնջող մեր հերոս-նահատակների երազներն ու պատգամները: Մեկ այլ կարծիքի համաձայն՝ եկեղեցու գմբեթի ճարտարապետական հորինվածքը թի խորհուրդն ունի: Սուրբ Վարդանանց եկեղեցուն կատարվում են Հայ առաքելական եկեղեցու կանոնիկ ծեսերը:

Եկեղեցու մոտ է գտնվում «Բերդ-պար» հուշարձանը՝ կառուցված 1999թ.: Խորհրդանշում է Վազգեն Սարգսյանի հետեւյալ խոսքերը. «21-րդ դարը մերն է լինելու»: Ուսուխ տեղադրված են 21 բազալտե սալաքարեր: Առջեւի հրապարակում վեր խոյացող սյան վրա հայոց զինված ուժերի զինանշանն է:

Հարունակությունը՝ էջ 13

«Եռաբլուր» պանթեոն

սկիզբը՝ էջ 12

Ազգային գերեզմանատան տարածքում մուտքի մոտ՝ բանգարանի անավարտ շենքի հարեանությունը է գտնվում «ԱՍԱԼԱ» (Հայաստանի ազատագրության հայ զաղտնի բանակ) հուշահամալիրը: Կառուցվել է 2000 թ. «Նեմեսիս» կազմակերպության հայաստանյան մասնաճյուղի կողմից: Տուֆակերտ կառույցի վերին մասում քանդակված է գանգ: Դեպի այդ գանգը փորագրված ինքնաձիգները Հայ դատը արթուն պահելու խորհուրդն ունեն: Ներքեի մասում ծովից ծով Հայաստանի քարտեզն է, որը նաեւ ԱՍԱԼԱ կազմակերպության զինանշանն է: Հուշարձանի առջեւ տեղադրված են 39 մարտիկների տապանաքարերը:

Պանթեոնում հառնող հուշարձաններից է Անհայտ կորած ազատամարտիկների հուշարձանը, որ կառուցվել է 2003թ.: Խաչքարի տեսքով՝ ԱՍԱԼԱ-ի հուշահամալիրից մի քանի քայլ հեռու: Խաչքարից մեկի թեւին քանդակված է Նոյի աղավինն և հայոց եռագույնը, ներքեում գրված է. «Անունդ անհայտ, սխրանքդ անմահ»:

Այս հուշարձանին կից 2004 թվականին կանգնեցվել է զինադադարի ժամանակ զոհված զինվորների հուշաքարը, որին պատկերված դափնու տերեւները խորհրդանշում են ծաղկուն, երիտասարդ կյանքի հավերժությունը:

Եռաբլուրի եղբայրական գերեզմանոցում է տեղադրված Արծվաշենում զոհվածների հուշարձանը. կառուցվել է 1994թ.: Չորս մետր բարձրությամբ հուշարձանի վրա գրված է. «Արծվաշենում զոհված 12 հայորդիների հիշտակին», իսկ տապանաքարի վրա նահատակ զինծառայողների անուններն են:

Համալիրը պահպանում և հսկում է գերեզմանատան զինվորական պահակային ծառայությունը, որը մեծ հոգածությամբ է վերաբերվում յուրաքանչյուր շիրմաքարի, հուշարձանի, ծառի ու բլիի:

Պանթեոնի տնօրեն գնդապետ Սուրեն Խաչատրյանի և մի խումբ նվիրյալների կողմից հրատարակվել է «Եռաբլուր» գիրքը՝ երեք լեզուներով՝ հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն: 2013թ. այն վերահրատարակվեց Սիդնեյում՝ քաղաքի հայ համայնքի կողմից, տեղի հայկական եկեղեցու միջնորդությամբ:

1995-ից գործում է «Եռաբլուր» զինվորական պանթեոնի զոհված

ազատամարտիկների և զինվորների ծնողների» կոմիտեն: Մենք պետք է գլուխ խոնարհենք այդ ծնողների առաջ, որ ազգին այդպիսի զավակներ են պարգևել:

Անդրանիկ Արշակյանը հիշում է, որ պանթեոնի հարդարման, ձեռավորման աշխատանքները՝ ծառատունկ, կանաչապատում և այլն, սկզբնական շրջանում, չնայած տեխնիկայի առկայությանը, իրենք՝ ազատամարտիկները, կատարում էին ձեռքով՝ ի նշան խոնարհումի զոհված ընկերների հիշատակի առջև: «Երանի նրանց, ովքեր ճանաչել, հաղորդակցվել կամ չփվել են մեր անմահացած Տղերքի հետ, ու նաև նրանց երանի, ովքեր չեն ճանաչել, չեն չփվել և այդպես ծանր չեն տանում կորստի ցավը,- գրում է Ա.Արշակյանը իր հեղինակած «Մահ չիմացյալ՝ մահ, մահ իմացյալ՝ անմահություն» գրքում: Նրանցից յուրաքանչյուրի կորստի հետ մենք արքատացել ենք ու կողոպտվել, փոխարենը՝ այդքան հարստացրել հողը, ուր ամփոփել ենք նրանց»:

«Կանցնեն տարիներ...»- ասում է գնդապետ Ս.Խաչատրյանը. «Եռաբլուր» պանթեոնում ամեն մի հերոս կունենա իր ծառը, իր ապրող հիշողությունը, և այդ ծառերի միասնական անտառը կնմանվի դար ու դարեր առաջ Մասիսի փեշերին սոսափող Սոսյաց անտառին: Եվ ժողովրդի կողմից սրբացված Սոսյաց անտառի սոսափն ու ձայնը նորից կլսենք, կունկնդրենք դյուցազուն-հերոսներին զով անող մեր նոր Եռաբլուրի լանջերին սրբացած անտառում»:

Այսօր Հայաստանի Հանրապետության պետական տոները, միջոցառումները հիմնականում սկսվում են Եռաբլուր այցելությունից: Երկրի աշխարհիկ ու հոգեւոր ղեկավարները ծաղիկներ ու ծաղկեպսակներ են դնում Ջորավար Անդրանիկի, Վազգեն Սարգսյանի շիրմներին, «Բերդպար» հուշաքարին:

Պանթեոն են այցելում նաև պատանիներ ու աղջիկներ. անցյալ տարի Եռաբլուր են այցելել մոտ 9200 դպրոցական, 2500 ուսանող, «Արի տուն» ծրագրի շրջանակներում՝ 1200 սփյուռքահայ երիտասարդ: Այցելում են նաև բազմաթիվ օտարերկրացի հյուրեր: Եռաբլուրում են կազմակերպվում կամ Եռաբլուրից են սկիզբ առնում տարատեսակ միջոցառումներ, ինչպես օրինակ՝ զինվորական մարաթոնային վազքը:

Հակասական զգացմունքներ էս

ապրում այս սուրբ հողակտորը ոտք դնելիս՝ ցավ, զայրույթ, ափսոսանք, հավատ, վճռականություն, հպարտություն... Յուրաքանչյուր հայ կյանքում գոնե մեկ անգամ պարտավոր է լինել այս նվիրական վայրում: Եռաբլուրը սոսկ գերեզմանատուն չէ: Սա մի սուրբ տարածք է, որտեղ հոգեպես մաքրագործվում են, ավելի հայրենասեր դառնում. պետք է դառնաս, պարտավոր են դառնալ: Այստեղ հասկանում են՝ ով է դու:

Եռաբլուրի լույսը մեծ խորհուրդ ունի: Այստեղ ժամանակը մի պահ կանգ է առնում: Կարծես քեզնից անկախ՝ անծայն, անբարբառ երկխոսություն են սկսում, գրույցի են բռնվում հանգչող հերոսների հետ:

Թող երկմային լույս իջնի ՆՐԱՆՍ սուրբ շիրմներին, ՆՐԱՆՍ, որ իրենց ջախել գլուխները դրեցին զոհաբարին, որ չթողեցին Հայոց աշխարհի չքնաղ անկյուններից մեկը թուրքանոց դառնա, որ Արարատ լեռան գագաթի պես բարձր պահեցին ազգի պատիվը: ՆՐԱՆՍ, որոնց շնորհիվ բարոյական հաղթանակներից հոգնած հայ ժողովուրդը հարյուրամյակներ անց հող ազատագրելու բերկրանքը վայելեց:

ՆՐԱՆՍ հոգիները գնացին-միացան Քաջ Վարդանի ու Վարդանանց դյուցազունների, Դավիթ Բեկի ու իր հերոսների, անձնագոհ հայրուկների, Ջեյթունում, Սատունում, Մուսա լեռում, Վանում, Սարդարապատում, Բաշ Ապարանում, Դարաքիլիսայում, Ջանգեզուրում ընկած անվախ հայորդիների և, առհասարակ, մեր անշոթա լինելիության ու հող հայրենի պաշտպանության համար անգիջուն կռիվ տված ու նահատակի լուսապսակով անմահացած նախնյաց հոգիներին:

Մենք ՆՐԱՆՍ հիշելու ենք միշտ, քանի կանք: Իսկ ՆՐԱՆՍ սուրբ հիշատակը հարգելու լավագույն միջոցը մեր սրբության սրբոց հայրենիքը շենացնելն ու հզորացնելն է: Եվ միայն այդժամ վստահ կարող ենք ասել, որ ՆՐԱՆՍ երկնի արքայությունից նայում են մեզ, և անասհման խիճոկով ու բերկրանքով են լցվում ՆՐԱՆՍ հոգիները:

Հավերժ խոնարհում ՆՐԱՆՍ սուրբ հիշատակի առաջ, հավերժ խոնարհում, հավերժ...

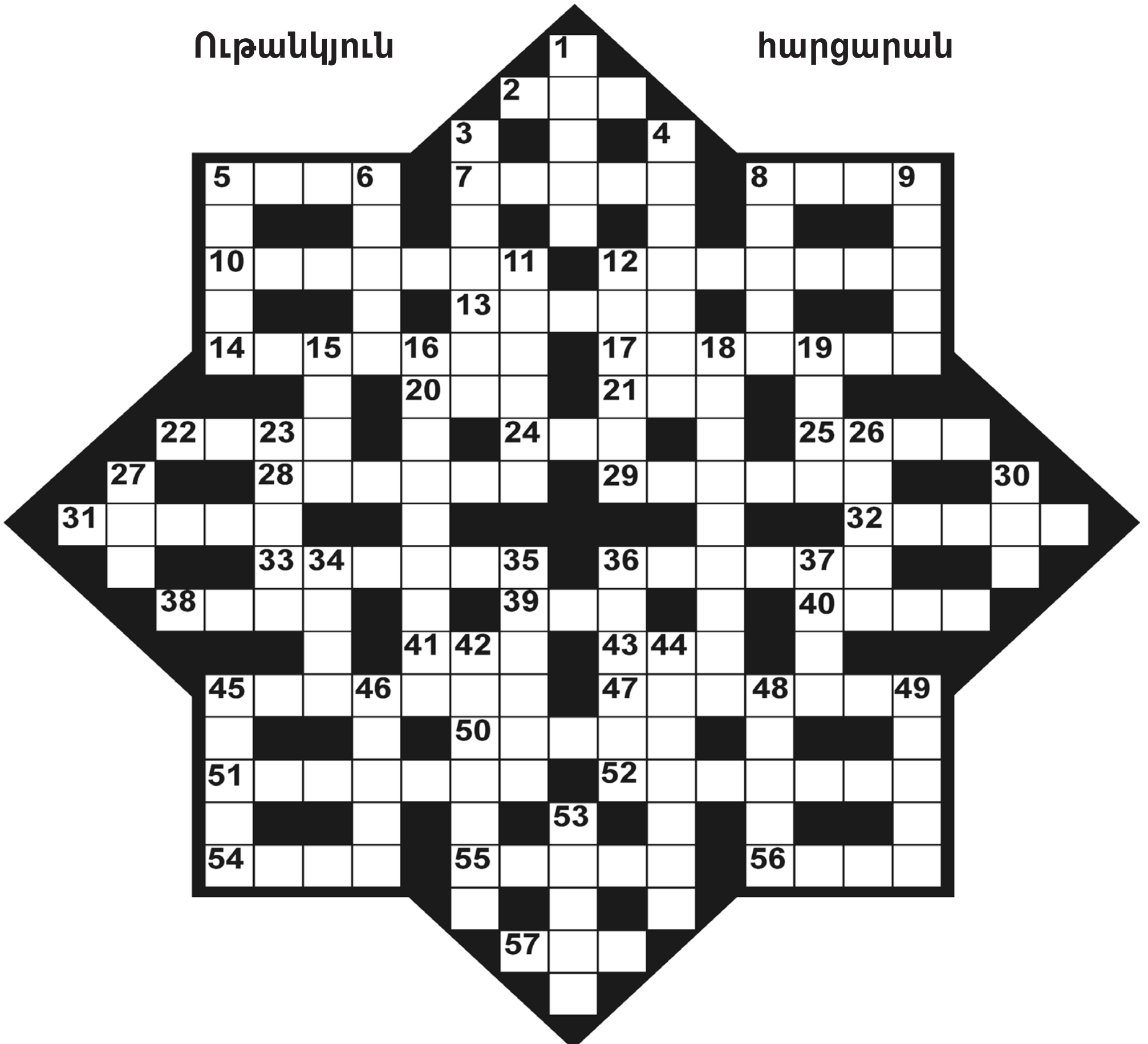
Հրայր ԲԱԼՈՅԱՆ
բանասիրական գիտությունների
թեկնածու

Փորձիր լրացնել

Ութանկյուն

հարցարան

Ուղղհայաց - 1. Արան արքայի հայրը: 3. Հրապարակներում բարձր ծայրով նորություն ազդարարողը: 4. Հյուրընկալության աստվածը հայկական դիցարանում: 5. Չեխ կինոռեժիսոր, սցենարիստ: 6. Քաղաք ճապոնիայում: 8. 19-րդ դարի ամերիկացի շախմատիստ: 9. Քաղաք Իսպանիայում: 11. Ֆուտբոլային թիմ Հայաստանում: 12. Պատգամավորներին տրվող վկայական: 15. Հունական այբուբենի տառ: 16. Պյոտոր 1-ինի մայրը: 18. Նեղուց: 19. Մոլդովացի երգահան: 23. Շիրվանզադեի «Քառս» վեպի հերոս: 26. Կառույց օդանավերի պահպանման համար: 27. Ընպելիք, որի մասին հին հույներն ասել են. «Այն մինչև զինին թույն է, իսկ զինուց հետո՝ դեղ»: 30. Շինանյութ (քարի տեսակ): 34. Քաղաք Սիրիայում: 35. Հայ վիպասան Սիքայել Հովհաննիսյանի գրական կեղծանունը: 36. Մարգածեւ, որի հայրենիքը համարվում է Անգլիան: 37. Գետ Սիբիրում: 42. Հայկական առաջին պարբերականը: 44. 1921 թ. դեկտեմբերի 6-ին ... Շիրակյանի գնդակից հռոմուն սպանվեց Օսմանյան կայսրության նախկին վարչապետ Սաիդ Հալիմը: 45. «Դալար այգու ստվերներում, Ուր ... ն է խոխոջում, Անմոռուկն է բողբոջում» (Հռիփսիմե Պողոսյան): 46. Մտով լի կամ ... : 48. Բանաստեղծ Աշոտ ... : 49. Քաղաք Ռուսաստանի Դաշնությունում (Սեւ ծովի ափին): 53. Քնի աստված Հիպոսը սովորաբար պատկերվում էր ... ներից հյուսված ծաղկեպսակով:

Հորիզոնական - 2. «Սեւ է ... ի նման, Սպիտակ է կաթի նման, Պոչը՝ մկրատի նման»: 5. Իսպանացի դրամատուրգ եւ արձակագիր: 7. Հայկական լեռնաշխարհի ամենամեծ լիճը՝ Կապուտան կամ ...: 8. Հնդկացի ցեղախումբ:

10. Ա. Ֆետինի կինոնկարը Լ. Սեյֆուլինյայի համանուն վեպի մոտիվներով: 12. Վարդագգիների ընտանիքին պատկանող թուփ, խիստ օգտակար պտուղներով: 13. Հայաստանում քրիստոնեությունը 301թ. պետական կրոն հայտարարվեց ... 3-րդ թագավորի կողմից: 14. Պետություն, որտեղ ծնվել է մայր Թերեզան: 17. Պատմական մարզ Հյուսիսային Աֆրիկայում: 20. Սակերեսի չափման միավոր: 21. Դրաստամատ Կանայան կամ ... : 22. Ստանդարտացված առաջադրանք: 24. Քաղաք Չինաստանի Սիչուան նահանգում: 25. Յուղով, կաթով, ձվով շաղախված խմորից պատրաստված խորիզով թխվածք: 28. Ֆիզիկայի օրենքներից՝ Բոյլ ... ի օրենքը: 29. Հայերենի հոլովներից: 31. Գետ, որի ափին գտնվում են երեք պետությունների մայրաքաղաքները (Բուդապեշտ, Բուխարեստ, Վիեննա): 32. Տարվա եղանակ: 33. Հայոց տոմարի ամսանուններից: 36. Գրականագիտական հասկացություն (դիպաշար): 38. Չայնանիչ: 39. Ա. Իսահակյանի պոեմներից՝ «... Լալա Մահարի»: 40. Երեւանի ավտոգործարանը: 41. Երգիչ ... Հովհաննիսյան: 43. «Ես իմ յարին սիրեցի, խնձորի ծառի ... ին» (ժողովրդական երգ): 45. Բարզուշատի լեռնաշղթայի բարձրագույն գագաթը (3392 մ.): 47. Ռուսական կինոնկար: 50. Երկկենցաղ կենդանի: 51. «Կարմիր գիրք» անվան մեջ գույնը խորհրդանշում է ... վտանգը: 52. Սոֆիա Ռոտարոյի լավագույն երգերից: 54. Փշատերեւ ծառ: 55. Երաժշտական գործիքներ պատրաստող իտալացի վարպետ: 56. Գետ Իրկուտսկի մարզում: 57. Շախմատային տերմին:

Կազմեց՝ Վոլոդյա ՆԿՈՂՈՍՅԱՆԸ

Բաժանորդագրվե՛ք «Կրթություն»

2015 թվականին «Կրթությունը» լույս կտեսնի ավելի բազմազան և հետաքրքիր բովանդակությամբ: Մեր բարեկամներին հիշեցնում ենք, որ լայն պահանջարկ ունեցող ցանկացած թերթի հերթական համարը բաց չթողնելու հուսալի միջոցը բաժանորդագրությունն է: Բաժանորդագրվե՛ք «Կրթություն» և ձեր հասցեներում ստացե՛ք թերթի բոլոր համարները:

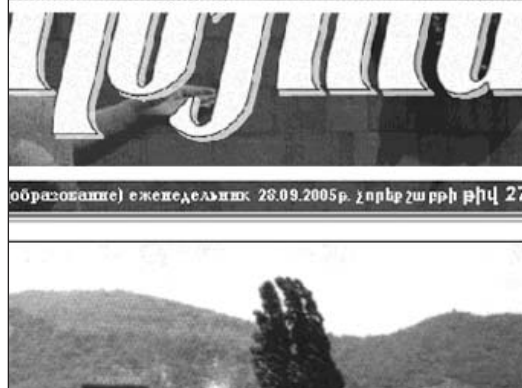
«Կրթություն» կարող եք բաժանորդագրվել «Հայփոստի» և «Հայմամուլի» բոլոր տարածքային մասնաճյուղերում, բաժանորդագրություն կազմակերպող այլ գործակալություններում:

Մեկ տարվա բաժանորդագրության համար վճարում եք **10400** դրամ և ստանում բոլոր **52** համարները:

Վեց ամսվա համար բաժանորդագրական գինը **5200** դրամ է (**26** համարի համար):

Երեք ամիսների բաժանորդագրության համար պետք է վճարել **2600** դրամ (համապատասխանաբար կստանաք **13** համար):

Այլ մանրամասնությունների համար կարող եք դիմել «Հայփոստի» (51-45-47), «Հայմամուլի» (45-82-00) և այլ գործակալությունների այն մասնաճյուղերին, որտեղ կատարում եք բաժանորդագրությունը:

ՀԻՄՆԱԳԻՐ՝
ՀՀ ԿԳՆ
«Կրթություն» թերթի
խմբագրություն» ՊԲԲԸ

Գրանցման վկայական՝ 01Ա-049349,
Տրված է՝ 11.01.2001թ.
Դասիչ՝ 69312,
Հասցեն՝ ՏԻԳՐԱՆ ՄԵԾԻ 67,
E-mail: krtutun@yandex.ru
Հեռ. 57 49 56

Խմբագրությունը ստացված թղթակցությունները և նամակները չի գրախոսում և ետ չի վերադարձնում: Գովազդային նյութերի բովանդակության համար խմբագրությունը պատասխանատվություն չի կրում: Հղումը պարտադիր է:

Տպագրված է «ՏԻԳՐԱՆ ՄԵԾ» հրատարակչության տպարանում: Տպաքանակը՝ 3000: Ծավալը՝ 6 տպագրական մամուլ: Ստորագրված է տպագրության՝ 27.01.2015թ. Գինը՝ 400 դրամ:

Համարի պատասխանատու՝
Գլխավոր խմբագիր՝
Գագիկ ՄԻՆԱՍՅԱՆ